

Україна у фокусі

18 – 24 березня

2013 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>Політичні інституції і демократичні процеси.</i>	
<i>Вибори в Києві: коли рак на горі свисне?.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

18
березня

Фракція «Батьківщина» більше не блокуватиме парламент. Таке рішення вона ухвалила на своєму вечірньому засіданні. Зокрема народні депутати від опозиції вимагатимуть довиборів у 5 округах і проведення виборів мера Києва і Київради 2 червня 2013 року.

19
березня

Верховна Рада відновила свою роботу. Народні депутати сформували порядок денний роботи на пленарний тиждень. Серед планів опозиції – створити тимчасову слідчу комісію щодо позбавлення мандата Сергія Власенка, довибори у 5 округах, ухвалення закону про скорочення витрат на утримання президента, парламенту та членів уряду. Депутати планували працювати у безперервному режимі, однак розгляду пропозицій завадила чергова сутичка, спричинена російськомовним виступом голови фракції Партії регіонів Олександра Єфремова та його образливим висловлюванням на адресу депутатів від фракції «Свобода».

Народні депутати від Партії регіонів звернулися до Конституційного Суду з проханням роз'яснити порядок призначення дати виборів міського голови Києва. Відповідне подання підписали 48 народних обранців, які хочуть з'ясувати, чи можуть чергові вибори до органів місцевого самоврядування проводитися не одночасно. Як відомо, після відставки Леоніда Черновецького з посади міського голови Києва утворилася правова колізія, яка полягає у тому, що згідно із законодавством вибори по Україні мають проводитися як чергові, а у Києві – як позачергові.

20
березня

Опозиція пригрозила заблокувати Київраду, якщо Партія регіонів не підтримає призначення виборів міського голови Києва і Київради. Роботі столичних депутатів заважатимуть з 2 червня цього року.

21
березня

Верховна Рада прийняла в першому читанні за основу проект постанови про призначення виборів мера Києва і депутатів Київради на 2 червня 2013 року. Ухвалити рішення вдалося завдяки компромісу – опозиція погодилася на ухвалення постанови в першому читанні, а Партія регіонів, яка вважає, що Рада повинна дочекатися рекомендацій Конституційного суду, – на скорочення терміну подання законопроекту до другого читання.

Крім того, депутати призначили місцеві вибори у низці населених пунктів, зокрема позачергові вибори мера Василькова, Алчевська, Ялтинського міського голови, 44 сільських голів. Вибори призначені на 2 червня 2013 року.

22
березня

У ЗМІ з'явилася інформація про те, що колишній тричі Генеральний прокурор Святослав Піскун разом із родиною емігрував з України. За інформацією джерел, Генпрокуратура поставила йому умову – або допомогти слідству у справі Тимошенко і ЄЕСУ, або сісти у в'язницю. Водночас у прес-службі Генпрокуратури запевняють, що проти колишнього чільника відомства кримінальних проваджень немає. Сам Святослав Піскун також усе спростовує, а своє тривале перебування за кордоном пояснює реабілітацією після складної операції.

Лілію Фролову, яка представляла державне обвинувачення у газовій справі Юлії Тимошенко, а нині – у справі про вбивство народного депутата Євгена Щербаня, – підвищили по службі. Нині вона обіймає посаду заступника Генерального прокурора. Відповідний наказ Генпрокурора Віктора Пшонки поширила прес-служба ГПУ. Фролова опікуватиметься в Генпрокуратурі, зокрема, міжнародно-правовим напрямком роботи та доступом до публічної інформації.

II. Аналітична довідка

✓ Політичні інституції і демократичні процеси

ВИБОРИ В КИЄВІ: КОЛИ РАК НА ГОРІ СВИСНЕ?

19 березня опозиційні депутати розблокували Верховну Раду з тим, щоб приступити до розгляду питань про призначення місцевих виборів, у тому числі виборів міського голови та міської ради Києва. Того дня ці зусилля не увінчалися успіхом, однак стало відомо, що депутати від Партії регіонів подали звернення до Конституційного суду з проханням розтлумачити порядок і строки призначення місцевих виборів у Києві. 20 березня депутати нарешті взяли за призначення київських виборів, утім спромоглися проголосувати за відповідну постанову, яка передбачає одночасне проведення виборів міської ради й мера 2 червня цього року, лише в першому читанні.

*Хто зацікавлений у проведенні виборів у Києві, а хто – ні?
Чи відбудуться вони цього року?*

Плани Партії регіонів

Цілком очевидно, що найбільше зацікавлені у збереженні статус-кво в столиці України саме представники Партії регіонів (ПР), які контролюють і голову Київської міської державної адміністрації (КМДА) Олександра Попова, і секретаря Київської міської ради Галину Герегу. В умовах відсутності київського міського голови, з посади якого у червні минулого року пішов Леонід Черновецький, та районних у місті рад, які було ліквідовано ще у жовтні 2010 року, в їх руках де-факто перебувають усі органи влади в Києві. Саме цим пояснюється небажання депутатів ПР призначити нові вибори міської ради (обраної в травні 2008 року), які згідно з нормами Конституції, що діяли до 1 лютого 2011 року, мали відбутися ще в 2012 році, та міського голови (також обраного в травні 2008 року), які повинні були пройти одразу після відставки Черновецького. З плином

часу невідворотність проведення обох виборів ставала все більш очевидною, в результаті чого депутати ПР розробили інший сценарій їх відстрочки.

Ключову роль у цій стратегії відведено зверненню до Конституційного суду (КС), в якому депутати просять орган конституційної юрисдикції перенести обоє виборів на жовтень 2015, коли мають відбутися чергові місцеві вибори в усіх регіонах України. Попри те, що таке рішення прямо суперечить Конституції, яка передбачає п'ятирічний термін повноважень міських голів і рад, і здоровому глузду, вірогідність його прийняття КС є дуже високою, зважаючи на його повну підконтрольність президентській команді й аналогічні абсурдні рішення, які вже ухвалював цей орган після 2010 року. Саме бажанням дочекатися потрібного рішення КС,

вочевидь, і слід пояснити відмову депутатів від ПР підтримати постанову про призначення київських виборів на 2 червня одразу в першому і другому читаннях, як пропонували опозиційні депутати. Проголосувавши за неї

лише в першому читанні, провладні парламентарі сподіваються виграти час, аби, маючи на руках рішення КС, призначити вибори в Києві на 2015 рік.

Плани опозиції

З іншого боку, якнайшвидше проведення київських виборів вигідне для опозиційних фракцій – навіть попри те, що не всі депутати парламентської меншості це усвідомлюють. З одного боку, затягування з призначенням виборів мера раніше відбувалося з мовчазної згоди опозиційних депутатів, багато з яких були переконані в тому, що за умов відокремленості посад міського голови і голови КМДА перший гратиме суто церемоніальну роль. Цим, імовірно, можна пояснити і суперечливий характер розпочатого нещодавно процесу узгодження єдиного опозиційного кандидата на посаду мера Києва, який нагадує намагання кожного опозиційного лідера ввічливо перекласти цю ношу на іншого.

З іншого боку, політичне значення виборів київського мера важко переоцінити, адже навіть за існування серйозного конкурента в обличчі голови КМДА їх переможець може здобути потужний політичний капітал, який можна буде використати, в тому числі, й під час майбутніх президентських виборів. Саме тому існує висока ймовірність того, що лідер парламентської партії «УДАР» Віталій Кличко усе ж погодиться піти на вибори мера попри зазначені вище побоювання щодо нестачі повноважень. Зрештою, боротися за реальну владу в Києві на посаді мера буде суттєво легше в разі наявності

лояльної більшості в міськраді. Тим більше, що реалістичність цих очікувань підтверджує високий рейтинг опозиційних політиків у Києві та значна недовіра киян до ПР, підтвердженням чого стала перемога опозиційних кандидатів у всіх округах Києва на парламентських виборах 2012 року. Відповідно, за умов висунення єдиного кандидата в мери та проведення злагодженої кампанії на виборах до міськради шанси опозиції здобути подвійну перемогу є дуже високими.

Зрештою, попри запуск сценарію перенесення виборів на 2015 рік, опозиція все-таки має шанси нівелювати його своїми активними діями. Видається, що основний акцент таких дій має полягати в апеляції до виборців-киян, які на останніх виборах чітко засвідчили свою антипатію до прихованих і неприхованих кандидатів від влади. При цьому заклики до жителів Києва в разі потреби вийти на вулицю з вимогами якнайшвидше призначити місцеві вибори можуть дати одразу кілька результатів. По-перше, в разі достатньої чисельності таких акцій вони можуть наповнити конкретним змістом малозрозумілу ініціативу опозиційних фракцій «Вставай, Україно!». По-друге, вони можуть стати імпульсом до налагодження зв'язку між виборцями і лідерами опозиції, який ще в післявиборчий період був надто кволим. Зрештою,

тиск киян на владу з метою повернення їм права на самоврядування може стати

прикладом для наслідування в інших регіонах України і з приводу інших проблемних питань.

Висновки

Таким чином, голосування за призначення виборів у Києві на 2 червня лише в першому читанні засвідчило бажання Партії регіонів виграти час, аби використати Конституційний суд для перенесення виборів на 2015 рік. Аби зламати сценарій влади, яка намагається законсервувати ситуацію відсутності самоврядування в Києві, опозиція має вдатися до активних дій на двох напрямках: по-перше, досягти єдності в питанні першочерговості завдання якнайшвидше провести київські вибори і, по-друге, почати апелювати до киян у разі необхідності взяти участь в акціях протесту з метою не допустити відстрочення виборів.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук
